

जाहिरातींचे दर.
सालील पंच्यावर चोक्रशी
करावी
व्यवस्थापक, अर्थ,
'दुर्गाधिवास', पुणे

अर्थ

वर्गणीचे दर.
वार्षिक वर्गणी
रु ४
(टपाल हरिाल माफ)
किरकोळ अकास
एक आणा

'अर्थ एव प्रधानः' इति कौटिल्यः अर्थमूलौ धर्मकामाविति।

—कौटिलीय अर्थशास्त्र.

संपादक—प्रो. वा. गो. काळे.

वर्ष ३

पुणे, बुधवार, तारीख ७ एप्रिल, १९३७

अंक १४

“ दुसरें मूल्यमापन जाहीर झालें ”

स्थापनेपासूनच भागीदाराना ६ टक्के फायदा व विमेदाराना वाढता नफा वाढून
जुन्या व रिथर झालेल्या कंपन्यास कठीण असें अपूर्व यश संपादन केलेली
पहिलीच महाराष्ट्रीय विमा कंपनी.—

कॉमनवेलथ विमा कंपनी लि., पुणे.

अध्यक्ष—श्री. न. चिं. केळकर, सचालक केसरी

हयातीतील विम्यास } दुसऱ्या मूल्यमापनांत वाटलेला { हयातीनंतर विम्यास
३७॥ रु. } दर हजारी त्रैवार्षिक नफा { ४५ रु.
जास्त माहितीकरिता समक्ष भेटा अगर लिहा.
मॅनेजिंग एजन्ट्स.

“ अर्थ ” ग्रन्थमाला

व्यापार, उद्योगधंदे, शेती, सह-
कार, बँकिंग इत्यादि विषयांवरील
सोपी व व्यावहारिक उपयुक्ततेची
पुस्तके

१ बँका आणि त्याचे व्यवहार
२ रिझर्व्ह बँक

३ व्यापारी उलाढाली
वरील प्रत्येक पुस्तक लोकप्रिय
झालें आहे.

किं १ रु (८ स निराळा)
व्यवस्थापक, 'अर्थ' ग्रन्थमाला,
पुणे

मुलांचा खाऊ

म्हणजे सर्व प्रकारचे पेपरमिट, लेमन
झुंज, मिल्क टॉफी, वगैरे

भावाचें माहितीपत्रक मागवा

भारत इंडस्ट्रिअल वर्क्स, ८१३ सदाशिव, पुणे २

उन्हाळ्याकरिता ब्राह्मी तेल

हे शुद्ध सोबरेल तेलात
तयार केलेले असते

स्टॉकिस्ट म गो कुटकर्णी
आणि मंडळी, पुष्करणी चौक,
सदाशिव, पुणे

मॅन्युफॅक्चरर :
दि बांबे कलकत्ता ट्रेडिंग
कंपनी, मुंबई न ४

घरपोंच जोडी रु. ८ ची

कां, विचार कसला करिता!

तुमच्यासमोर हा
सुप्रसिद्ध

टिकेकरी
पातळांची

जाहिरात असता
उर्गाच दुसरी
कडील पातळें मा-
गविण्याचे मोहाम
पडू नका
टिकेकरी पातळें
सर्वांगसुंदर अ-
र्थांत आपल्यास

टिकेकर टेक्स्टाइल मिल

पाहिजेत तशीच आहेत.

नमुने मोफत. पोस्टेजकरिता दीड आप्याचीं तिकिटे पाठवा

दि टिकेकर टेक्स्टाइल मिल, लि.

पो टिकेकरवाडी, सोलापूर

तमाम दंत रोगांच्या नाश करून दांत उत्तीर्ण करून देणारे
तेवणारी सर्वोत्तम!

पोरवाल

ब्लू क्लेथ पावडर

पोरवाल अँड को (रजिस्टर्ड) प्रोप्रायटी

भिडेबाबेलेखंडीनांगर

कॅरलॉगमागवा

भिडेबाबेलेखंडीनांगर

विविध माहिती

म्युनिसिपालिटीच्या उत्पन्न व त्यांचा खर्च

मुंबई इलाख्यात (सिव् वरून) १९३५-३६ अखेर १५४ म्युनिसिपालिटी होत्या, व त्यामधील लोकसंख्या ३० लक्ष ४० हजार इतकी होती त्याचें निवळ उत्पन्न २ कोटि २२ ३/४ लक्ष रुपये होते. त्यापैकी १ लक्ष ६५ हजार रुपये म्युनिसिपाल करापासून व भाड्यापासून वसूल झाले सर्व म्युनिसिपालिटीच्या मिळून २६ ३/४ लक्ष रुपये बाकी वसूल व्हावयाची राहिली आहे. १९३५-३६ मध्ये त्यांचा एकूण खर्च २ कोटि १५ लक्ष रुपये झाला, त्यापैकी १९ ३/४ लक्ष रुपये रस्त्यांवर खर्चण्यात आले शिक्षणाप्रतिबंध ४५ ३/४ लक्ष रुपये खर्चा पडले व वर्षाअखेर ६३ लक्ष ३९ हजार रुपये शिल्लक राहिली.

मलेरियास १३ लक्ष लोक बळी पडले

हिंदुस्थान सरकारच्या पब्लिक हेल्थ कमिशनरचा ताजा (१९३४ चा) अहवाल नुकताच प्रसिद्ध झाला आहे. अहवालाचे वर्षी १३ लक्ष १९ हजार लोक मलेरियामुळे मृत्युमुखी पडले. ह्या रोगामुळे मनुष्याची शक्ति नाहीशी होऊन त्यामुळे आर्थिक नुकसानहि मोठे होतें. सबद्द हिंदुस्थानकारितां एक मध्यवर्ती मलेरिया न्युरो स्थापन करण्यांत यावा, अशी कमिशनरची सूचना आहे

हिंदुस्थानांतिल विना कपण्या

३१ डिसेंबर, १९३६ रोजी हिंदुस्थानात काम मिळविणाऱ्या ३७५ विमा कपण्या होत्या, त्यापैकी २२६ देशी व १४९ विदेशी होत्या सरकारकडे २ लक्ष रुपयापेक्षा जास्त रकम अनामत ठेवणारी एकच हिंदी विमा कंपनी होती.

ग्रेट ब्रिटनमध्ये विदेशी छत्र्या

गेल्या वर्षी ग्रेट ब्रिटनमध्ये २० लक्ष छत्र्यांची आयात झाली. ह्या आकडा त्यापूर्वीच्या सालाच्या मानानें ५ लाखांनी मोठा आहे जपान व जर्मनी ह्या देशातून मुख्यतः स्वस्त माल आला ऑस्ट्रियातून व अमेरिकेंतूनहि छत्र्या येऊ लागल्या आहेत. परदेशी मुठ्ठीवरील भारी जकातहि त्याची आयात थांबविण्यास असमर्थ ठरली आहे

राज्यारोहणानिमित्त प्रवाशांची गर्दी

ग्रेट ब्रिटनमध्ये परदेशांतून ज्यास्त ज्यास्त प्रवासी राज्यारोहणाचे निमित्तानें येऊ लागले आहेत, त्यांत जर्मन लोकांचा भरणा मोठा आहे

हिंदुस्थानांतिल रेडिओ

हिंदुस्थानात रेडिओचा प्रचार दिवसानुदिवस ज्यास्त होत आहे. १९३४-३५ साली १८,००० लायसेन्स देण्यांत आले. १९३५-३६ साली ही संख्या २८,१०० इतकी झाली व १९३६-३७ च्या फेब्रुवारी अखेरच्या ११ महिन्यांत ३८,००० लायसेन्स दिले गेले. जानेवारी, १९३६-३७ अखेरच्या १० महिन्यांत १९,७०२ रेडिओ परदेशांतून हिंदुस्थानांत आले.

म्हैसूरि कॉफीचा जर्मनीमध्ये प्रसार

म्हैसूर सरकारने जर्मनीस कॉफी पाठवावी आणि त्याचे बदली जर्मनीने यत्रसामुग्री पुरवावी, अशा स्वरूपाच्या ऐनजिनसी देवघेवीसबधी म्हैसूर सस्थान व जर्मनी ह्यांमध्ये वाटाघाटी चालू आहेत.

सरक्षण युद्धाची पूर्व तयारी : १० हजार विमाने

सरक्षण-युद्धाच्या तयारीकरितां ग्रेट ब्रिटनने १० हजार विमाने तयार करण्याची ऑर्डर दिली आहे.

कावेरी नदीच्या पाण्यासंबंधी तडजोड

मद्रास इलाखा व म्हैसूर संस्थान ह्यांचे हद्दीतून कावेरी नदी वहाते. नदीच्या पाण्याचे वापरासंबंधी ह्या दोन सरकारात मतभेद होता वीज उत्पन्न करण्याकरिता म्हैसूर सरकार नदीचे पाणी वापरित असून त्याबद्दल मद्रास सरकारास ह्यापुढे दरसाल २० हजार मिळावयाचे आहेत.

जर्मनीमधील नव्या रस्त्यांचे बांधकाम

१९४० अखेर जर्मनीमधील ४,३०० मैल लांबीच्या नव्या रस्त्यांचे बांधकाम पुरे होऊन मोठमोठ्या शहरास जोडणाऱ्या प्रशस्त रस्त्याचे बाबतीत जर्मनीचा पहिला नंबर लागेल.

बुक पोस्टाचे व पार्सलचे नवे दर

ता. १ एप्रिल पासून खालील दर अंमलांत आले आहेतः—

बुकपोस्टः	}	पहिल्या २ ३/४ तोळ्यापर्यंतः ६ पै
		पुढे प्रत्येक २ ३/४ तोळ्यांस. ३ पै
पार्सलः	}	पहिल्या ४० तोळ्यापर्यंतः ४ आ
		पुढे प्रत्येक ४० तोळ्यांसः ४ आ.

फोर्ड मोटारीचे उत्पादन

१८९३ साली पहिली फोर्ड मोटार तयार झाली, तेव्हापासून आतापर्यंत २ ३/४ कोटि फोर्ड गाड्यांचे उत्पादन झाले आहे.

खेडेगांवाकरिता रेडिओची योजना

खेडेगावातील लोकांकरिता रेडिओचे कार्यक्रम आखण्याची मुंबई सरकारची योजना ता. १ एप्रिल रोजी अंमलांत आली. ठाणे व कुंलावा जिल्हांतील १८ खेडेगावात रेडिओ बसविण्यात आले असून, त्यांचेकरितां दररोज एक तास योग्य अशा विषयासंबंधी माहिती मुंबईच्या स्टूडिओमधून आठवड्यातून पांच वेळा बॉडकास्ट केली जाईल

बॉंबे टेलिफोन कं लि

मुंबई टेलिफोन कंपनीस ३१ डिसेंबर, १९३६ अखेर संपलेल्या वर्षी २३ लक्ष ६७ हजार रुपये निवळ नफा झाला, त्यातून भागीदारांस ८ टक्के दराने डिव्हिडंड देण्यात आले

बँक ऑफ इंडिया लि. च्या सेवानिवृत्त मॅनेजरचा मृत्यु

दि बँक ऑफ इंडिया लि ची १९०७ साली स्थापन झाली, तेव्हापासून १५ वर्षे तिचे मॅनेजर असलेले मि. स्ट्रिंगफेलो, हे गेल्या आठवड्यात मरण पावले १९२२ सालापर्यंत त्यांनी बँकेची उत्कृष्ट सेवा करून तिची भरभराट केली.

साखरेचे जागतिक उत्पादन

महायुद्धापूर्वी साखरेचे वार्षिक जागतिक उत्पादन २ कोटि टन इतके होतें, तें आता ३ कोटि टनावर गेलें आहे. म्हणजे, गेल्या २० वर्षांत तें दीडपट झालें आहे साखरेचा बाजारभाव ३५ टक्क्यांनी उतरला आहे.

राज्यारोहणासुळे व्यापाऱ्यांचा लाभ ;

राज्यारोहणाचे निमित्तानें ग्रेट ब्रिटनमध्ये येणाऱ्या परदेशीय पाहुण्यांचा बरच पैसा त्या देशात खर्च होईल. इंग्रज लोकहि नेहमीपेक्षा ज्यास्त खर्च करतात एकूण सुमारे २०० कोटि रुपयांची उलटाल होईल, असा अजमास आहे. व्यापारी लोकांची साहजिकच चगळ उडेल

सिलोन-ब्रह्मदेश टेलिफोन

ता. २ एप्रिल रोजी सिलोन व ब्रह्मदेश ही टेलिफोनने जोडली गेली

खंबई बंदरांतून सोन्याची साप्ताहिक निरगत

किंमत रु.

२१-३-३७ ते २७-३-३७

१६,७३,०८५

२८-३-३७ ते ३-४-३७

१९,४८९२१

२१-९-३१ ते ३-४-३७

२,९४,८४,१३,४१०

अनुक्रमणिका

१ विविध माहिती ... १६८	६ चित्रपट दाखवणाऱ्यांचा जमासर्च .. १७१
२ चांदी-सोन्याचा व्यापार १६९	७ हिंदुस्थानांत घोड्यांची पैदास .. १७३
३ भांडवलाची आंतरराष्ट्रीय आयात-निर्गत .. १७०	८ परदेशी तज्ज्ञांची आयात १७३
४ स्फुट विचार .. १७०	९ नैसर्गिक कागदाचा नवा कारखाना .. १७३
नवीन कर कायम झाले-सोन्याच्या निर्गतीवर जकात कां नाही-कारखान्यांचे भांडवल आणि ठेवांचा उपयोग-कामगारांच्या पगारावरील जमीन मनाई-स्थानिक स्वराज्याची पुच्छप्रगति	१० स्पर्धेस आळा घालण्याची दुकानदारांनी योजना १७४
५ ब्रिटिश चित्रपटांचा आर्थिक चित्रपट .. १७२	११ पेशाला वा .. १७४
	१२ चिंध्या व शाच .. १७४
	१३ उत्कृष्ट मठाची पैदास .. १७५
	१४ सरा "सुवर्ण" महोत्सव १७५
	१५ सहकारी चळवळ .. १७६
	१६ निवडक बाजारभाव १७७

अर्थ

बुधवार, ता ७, एप्रिल १९३७

चांदी-सोन्याचा व्यापार

सोन्याची निर्गत (१)

चांदी-सोन्याच्या व्यापाराच्या दृष्टीने हिंदुस्थान देशास जगामध्ये विशेष महत्त्व आहे ह्या धातूंच्या पुरवठ्यावर राष्ट्राच्या चलनाची व्यवस्था, बाजारभाव व जागतिक व्यापारी देवघेव पुष्कळ अज्ञानी अवलंबून रहात असल्याने आणि हिंदुस्थानातील कोट्यवधि लोकामध्ये सोन्या-चांदीस कायमची मागणी असल्यामुळे बाहेरील सराफ, फडनवीस व मुत्सद्दी ह्यास आमच्या अंतर्गत बाजारावर आणि आयात-निर्गतीवर सारखे लक्ष ठेवावे लागते. "हिंदुस्थान देश ही एक जगातले सोने व चांदी गडप करणारी सत्त्व" आहे असे अर्धवट निदाप्रचुर, अर्धवट विनोदात्मक वर्णन करण्याचा पाश्चात्य लेखकांचा व वक्त्यांचा अनेक वर्षांचा परिपाठ आहे ह्या देशांत वर्षानुवर्ष कोट्यवधि रुपयांचे सोने व चांदी येऊन पडल्यामुळे दुसऱ्या देशास ह्या धातूचा पाहिजे तसा पुरवठा होत नाही व त्याची गैरसोय होते अशी तक्रार हिंदुस्थानाविरुद्ध होत आली आहे गेल्या पांच वर्षांमध्ये, ह्या देशात सोन्याची आयात होण्याऐवजी येथूनच त्या धातूची निर्गत मोठ्या प्रमाणात चालली आहे आणि नेहमीचा सोन्याच्या व्यापाराचा ओघ उलटला आहे. त्यामुळे दुसऱ्या देशाची सोय होऊन ते आता हिंदुस्थानास दुवा देत आहेत. सोन्याचा मोठा संचय अमेरिका व फ्रान्स ह्या देशांमध्ये झाला असून त्या धातूची किंमत चढली आहे. अशा स्थितीत लंडनच्या बाजारांत दर आठवड्यास सरासरीने अर्धाकोट किंमतीचे सोने हिंदुस्थानामधून जाते, त्याच्या योगाने जागतिक चणचण मर्यादित होण्यास सहाय मिळत आहे.

ह्या चांदी-सोन्याच्या व्यापाराचे हिंदुस्थानच्या बाबतीत तिहावलोकन केल्यास खाली दिलेली परिस्थिति आढळते. १९२४-२५ साली ६८ लक्ष औंस वजनाचे सोने हिंदुस्थानातून बाहेर गेले आणि त्याची किंमत ५८ कोटि रुपये भरली. १९२५ सालातले हे आकडे अनुक्रमे करून ५७ लक्ष औंस व ५३ कोटि रुपये असे होते. चालू साली गेल्या जानेवारी अखेरच्या दहा महिन्यातले तत्सम आकडे २९ लक्ष औंस व २७ कोटि रुपये असे आहेत म्हणजे, हिंदी सोन्याची निर्गत हळू हळू घटत चालली आहे. सोन्याची चढलेली किंमत आता स्थिरावली असून हिंदी जनतेजवळ विकण्यासारखे सोने उरलेले नाही आणि बाजारभाव थंडसे वर जात चालल्याने सोने विकण्याची आवश्यकता कमी तीव्रतेने भासत आहे ही कारणे निर्गत घटण्यास जबाबदार आहेत असे सांगण्यात येत आहे गेल्या सहा वर्षांत जवळ जवळ ३०० कोटि रुपये किंमतीचे सोने ह्या देशाबाहेर गेले तरी येथील संचय एवढा मोठा आहे की, आणखी अनेक वर्षे निर्गतीस तो पुरून उरेल असा विश्वास पाश्चात्य सराफास व व्यापाऱ्यास वाटत आहे सन १८७३ ते १९३१ ह्या मुदतीत निर्गत वजा जाता सुमारे ५५ कोटि रुपये किंमतीचे सोने हिंदुस्थानात आले, त्याची आजच्या भावाने अजमासे १,२०० कोटि रुपये किंमत होईल १८७३ सालाच्या पूर्वी देशात अगोदरच असलेले सोने ह्यात मिळवले तर अलीकडची निर्गत सुरू होण्यापूर्वीचा हिंदुस्थानचा एकूण सुवर्णसंग्रह सुमारे १,४०० कोटि रुपयांचा होता. त्यातून गेल्या सहा वर्षांत ३०० कोटि रुपयांचे सोने बाहेर गेले आहे ही निर्गत क्षुल्लक आहे आणि उतरत्या प्रमाणात का होईना ती चालू रहाणार ह्या प्रकारचे समाधान ब्रिटिश सराफ मानीत आहेत सोन्याचा व्यापार करावयाचा कां चांदीचा करावयाचा हे वेळेवेळ ह्या धातूंचे बाजारभाव जास्त-कमी होतील त्याप्रमाणे हिंदी सराफ व व्यापारी ठरवतील असा त्या लोकांचा कयास आहे. चांदीच्या व्यापाराविषयी विवेचन करण्यापूर्वी सोन्याच्या निर्गतीचे गेल्या तीन वर्षांचे तपशीलवार आकडे येथे देतो:-

हिंदुस्थानांतून सोन्याची निर्गत

महिना	१९३६-३७			१९३५-३६			१९३४-३५		
	वजन, लक्ष औंस	किंमत, लक्ष रु	लक्ष रु	वजन, लक्ष औंस	किंमत, लक्ष रु	लक्ष रु	वजन, लक्ष औंस	किंमत, लक्ष रु	लक्ष रु
एप्रिल	३	२८०	१	१	१०४	५	५३५		
मे	३	३२८	२	१	१५	५	५३०		
जून	३	२८०	१	१	१११	५	५०६		
जुलै	५	४०५	२	५	६०४	५	५८३		
ऑगस्ट	२	२२६	१	६	६७७	५	१०१		
सप्टेंबर	२	२२१	३	३	३१८	५	७२		
ऑक्टोबर	३	३१४	३	३	३५५	५	३८९		
नोव्हेंबर	२	२५८	५	५	३९६	५	५५१		
डिसेंबर	१	१५६	३	३	२७८	५	६२५		
जानेवारी	२	२३९	५	५	३७९	५	४४२		
फेब्रुवारी	२	५	२६४	५	४७८		
मार्च	२	५	२०८	५	५१५		

भांडवलचा आंतरराष्ट्रीय आयात-निर्गत

अमेरिकेंतली परिस्थिति

व्याजाच्या व नफ्याच्या अपेक्षेनें एका देशातील लोक दुसऱ्या देशात, तेथील कर्जरोले व कपण्याचे भाग खरेदी करून, आपलें भांडवल गुंतवीत असतात हिंदुस्थानातलें भांडवल ह्या तऱ्हेनें रटनमध्ये घातलें जातें, आणि कोट्यवधि रुपयांचें ब्रिटिश भांडवल ह्या देशांत गुंतलेलें आहे, हें प्रसिद्धच आहे अमेरिकन राष्ट्रांत भांडवल गुंतवण्याचें हें देवाण-घेवाण प्रचंड रकमांमध्ये होत जाणें साहजिक आहे एखाद्या देशात बाहेरून भांडवल येणें हें त्याच्या आर्थिक सुस्थितीचें व स्थैर्याचें अभिनदनीय लक्षण असलें तरी हा व्यवहार पुढेकडे वेळा त्या देशास धोक्याचा किंवा गैरसोयीचा असतो असा अनुभव अलीकडे आला आहे बाहेरून भांडवल घेतें, तसें तें परतहि जातें. ह्या कारणानें अडचणी उपस्थित होतात. रोख्याचे बाजारभाव भरमसाट चढतात किंवा उतरतात आणि वृद्धणावळीच्या दरावर म्हणजे सवध चलनव्यवस्थेवर ह्या येज.चा विलक्षण ताण पडतो. अमेरिकन सरकारला असल्या भानगडीची भीति अलीकडे वाढूं लागून त्याबद्दल काहीं उपाययोजना अमलात आणण्याचाहि विचार करावा लागला आहे. महायुद्धापूर्वी ४५० कोटि डॉलर इतका बाहेरचा पैसा अमेरिकेंत गुंतला होता आणि त्यात कॅनडा व युगोपिअन राष्ट्रे ह्यांचा फार मोठा हिस्सा होता. मध्यंतरी बदरलेल्या परिस्थितीत ही रकम वेगवेगळे कर्मा-अधिक झाली असरी ती १९३५ साली तिचा आकडा ५०३ कोटि डॉलरवर गेला. ह्यात इंग्लंडचे १३७ कोटि, कॅनडाचे १०० कोटि आणि हॉलंडचे ७८ कोटि डॉलर होते. ह्यापैकी ४० टक्के इतका पैसा बाजारभावाच्या चढउताराच्या फायदा घेण्याच्या हेतूनें अमेरिकन रोख्यात व कपण्यांच्या भागांत गुंतवलेला होता १९३६ सालचा अमेरिकेंतील परकीय भांडवलाचा आकडा ७०० कोटि डॉलर इतका झाला प्रेसिडेंट रूझवेल्ट ह्या स ह्या प्रचंड रकमेचा धास्ती वाटत असल्यास त्यात नवल नाहीं अमेरिकेचें स्वतःचें भांडवल परदेशांत गुंतलें आहे त्याचाहि उल्लेख येथें करणें आवश्यक आहे परदेशीय भांडवलाल्याचे ७०० कोटि डॉलर अमेरिकेंत आहेत तर अमेरिकेच्या मालकीचे १,३५० कोटि डॉलराचें भांडवल इतर देशांत गुंतलेलें आहे। आपलें भांडवल बाहेर पाठवावयाचें आणि बाहेरचें भांडवल आत घ्यावयाचें हा द्विविधा प्राणायाम कशाला ? असा प्रश्न सहज सुचण्यासारखा आहे परंतु आधुनिक आंतरराष्ट्रीय आर्थिक घडामोडी असल्या गुन.गुतीच्या स्वरूपाच्या आहेत कीं प्रत्येक देशानें स्वतःचेंच भांडवल वापराणें, बाहेरून पैसा येऊ देऊ नये किंवा तो बाहेर पाठवूं नये, अशी व्यवस्था अव्यावहारिक आहे

जुन्या घरांची दुरुस्ती काळजीपूर्वक करून दिली जाते.

भेटा अगर लिहा.—

भाऊ गंगाधर साठे, कंत्राटदार

चिमण्या गणपति, सदाशिव ५१२, पुणे.

दी रेडिओ इलेक्ट्रिक स्टोअर्स

रिप्रेझेंटॅटिव्ह बाय—एम. जी. साठे

रे-मार्केटनर्जाक, ८० शुक्रवार, पुणे.

स्फुट विचार

नवीन कर कायम झाले

हिंदुस्थान सरकारच्या फिनेन्स विभागात असें ठरविलें कीं दुरुस्था केल्या आणि साखरेवरची जादा पट्टी दूर करून पोस्ट कार्डाची किंमत कमी करवी असें ठरविलें ह्या योगानें बजेटात दीड कोटि रुपयाची तूट आली असती ती दुसऱ्या मार्गाने भरून काढणें शक्य नव्हतें ह्या मुद्यावर अखेर मूळचें फिनेन्स बिल सरकारनें कॅन्सिल ऑफ स्टेटकडे पाठविलें अपेक्षेप्रमाणें तेथें तें बहुमतानें मंजूर झाल्यानें बजेटात दाखल असलेल्या कराच्या योजनेस कायद्याचें स्वरूप प्राप्त झालें आहे. कॅन्सिल ऑफ स्टेटमध्ये आपल्या बजेटाची तरफदारी करताना साखरेवरील पट्टीविरुद्ध घेण्यात येणाऱ्या आक्षेपाचा सर जेम्स ग्रिग ह्यांनी समाचार घेतला. ते म्हणालेः—“ हिंदुस्थानात खुल्या व्यापाराचें तत्त्व अमलात यावें असा माझा उद्देश नाहीं. माझे म्हणणें असें आहे कीं, धंद्यास दिलें जाणारें संरक्षण वाजवी असावें, तें जरूरीपेक्षां अधिक असूं नये व त्याचें योगानें सरकारी उत्पन्न निष्कारण बुडूं नये ” फडनवीसांचा हा कोटिक्रम सरळ व योग्य आहे. पण स्वदेशी धंद्यास मिळत असलेलें संरक्षण फाजील आहे, हें ठरवावयाचें कोणी? हा प्रश्न आहे ह्या विषयांची चौकशी करण्यासाठी एन्झिकडे टारिफ बोर्ड नेमलें जात असतां दुसरीकडे, ती चौकशी होण्यापूर्वीच, साखरेवरील पट्टी वाढवणें म्हणजे त्या बोर्डाचे अविकार सरकारनें स्वतःचे हातीं घेणें होय. टारिफ बोर्डाची चौकशी व त्याच्या शिफारशी होण्यापूर्वीच त्याचेबद्दलचा आपला अभिप्राय व निर्णय सरकारनें जाहीर केल्यासारखेच होत आहे ही गोष्ट सर जेम्स ग्रिग ह्यांचे ध्यानात यावयास पाहिजे होती. ग्रामसुधारणेच्या कार्यासाठी हिंदुस्थान सरकारास प्रातिक सरकाराना ग्रॅट्स देतां आल्या नाहींत ह्यासंबंधानें त्यांनीं दिली गरी प्रदर्शित केली आणि पुढें केव्हातरी त्या चालू करतां येतील अशी आशा प्रकट केली प्रातिक सरकाराची सापाची स्थिति व ग्रामसुधारणेचें महत्त्व लक्षात घेता हिंदुस्थान सरकारास ह्या कार्यासाठी पैसा खर्च करतां येत नाहीं हें शोचनीय आहे यांत काहीं संशय नाहीं.

सोन्याच्या निर्गतीवर जकात का बसवीत नाहीं ?

साखरेवरील पट्टीच्या ऐवजीं सोन्याच्या निर्गतीवर जकात बसवून तूट कां भरून काढीत नाहीं ? ह्या आश्याच्या टीकेस उत्तर देताना सर जेम्स ग्रिग म्हणाले कीं, आक्षेपकांनीं ही सूचना करणें म्हणजे आपल्या स्वतःच्या मुद्याविरुद्ध बोलण्यासारखें आहे. अडचणीत सापडलेल्या शेतकऱ्याचें सोने विकलें जाऊन तें देशाबाहेर चाललें आहे, ह्या युक्तिवादांत काहीं अर्थ असेल तर सोन्याच्या निर्गतीवर जकात बसलां असता त्याची किंमत कमी होऊन तें विकणाऱ्या शेतकऱ्याचें नुकसान होईल आणि हा कर शेतकरीवर्गावर बसेल हें ओघानेंच प्राप्त होतें, असें हिंदी फडनवीसांनीं प्रतिपादिलें आणि प्रतिपक्षाची टीका त्याचेच गळ्यांत घालण्याचा यत्न केला. परंतु ही विचारसरणी प्रतिपक्षीयांस निरुत्तर करण्याऐवजीं स्वतःवरच उलटेल हें त्यांच्या ध्यानत आलें नाहीं लोकांच्या प्रतिनिधींचें म्हणणें चुकलें आणि सोन्याच्या निर्गतीबाबतचा सरकारी युक्तिवाद समर्थनीय आहे असें मानलें तर काय निष्कर्ष निघतो तें पहा. निर्गत होणारें पुढेकडसें सोने मध्यम स्थितीतल्या व श्रामान लोकांचें असून त्यांस

चढीची किंमत येत आहे हा फायदा आहे, हें जर खरें असेल तर जकातीमुळे सोन्याची किंमत कमी होऊन त्या कराचा बोजा वरील वर्गावर पडला तर काय हरकत आहे? सोनेविक्रीच्या फायद्यावर कर बसला तर सरकारला जादा उत्पन्न होऊन त्यात वरील जनतेचें काहींच नुकसान नाहीं प्रतिपक्षीयांनी ह्याप्रमाणें युक्तिवाद केल्यास सरकारास निरुत्तर होणेंच प्राप्त आहे

कारखान्याचें भांडवल आणि ठेवींचा उपयोग

अहमदाबादच्या गिरणीवाल्यांच्या सभेचे अध्यक्ष, सेठ कस्तुरभाई लालभाई, यांनी त्या सस्थेच्या वार्षिक सभेचे प्रसंगी केलेल्या भाषणात एक दोन महत्त्वाचे मुद्दे पुढें ढले, त्याचा उल्लेख येथें करणें आवश्यक आहे अहमदाबादच्या गिरण्या बहुतांशी लोकांकडून घेण्यात येणाऱ्या त्या भांडवलावर चालतात, हें प्रसिद्ध आहे कोणत्याहि घद्यास लागणारें खेळतें भांडवल तात्पुरतें बाहेरून आणावें लागतें आणि तें बँका किंवा श्रीमान व्यापारी व सराफ पुरतान त्याप्रमाणें खेळतें भांडवल मालाच्या उत्पादनबलापुरतें हंगामी असतें घेण्याचा प्रघात सार्वत्रिक असून त्यात वावगें असें काहीं नाहीं परंतु कारखान्यातली यंत्रसामुग्री वगैरेस लागणारें भांडवल दीर्घकालिक स्वरूपाचें असावें लागतें आणि तें भागाच्या मार्गानेंच उभारणें जरूर असतें तात्पुरत्या ठेवी स्वीकारून त्याचा पैसा स्थावर जिर्दगीत घालणें आणि यंत्रसामुग्रीमध्ये अडकावून टाकणें धोक्याचें असतें हा पैसा जरूर तेव्हा उपलब्ध होण्याची खात्री नसते आणि ठेवीदाराची निकड लागल्यास गिरणीवाल्यावर सकट आल्यावाचून रहात नाहीं अहमदाबादतील कारखानेदारांनी ठेवींवरचें आपलें अवलंबन कमी करण्याची सूचना सेठ कस्तुरभाई ह्यांनी केली ती सर्वस्वी ग्राह्य अशीच आहे गिरणीचें स्वतःचे भागाचें भांडवल थोडें आणि ठेवींच्या स्वरूपातलें भांडवल अधिक, असा प्रकार झाल्याने त्यास होणारा घ्यातला नफा अन्य भांडवलावर झाला असा भ्रम उत्पन्न होतो आणि डिव्हिडंडचे प्रमाण फुगलेलें दिसतें ही त्यांनी दर्शवलेली वस्तुस्थिति लक्षात ठेवण्यासारखी आहे डिव्हिडंडच्या स्वरूपात वाटता येण्याजोगा नफा म्हणजे काय ह्याविषयीची वास्तविक कल्पना येणेंहि आवश्यक आहे एकूण नफ्यामधून घसान्यासाठी पुरेशी रकम बाजूला काढून ठेवून बाकीचा फायदा डिव्हिडंड वाटण्यासाठी उपयोगात आणण्याचें महत्त्व भागीदारांस व इतरास पुष्कळ वेळां कळत नाहीं कारखाने कार्यक्षम स्थितीत रहाण्यास व त्याचें नफा देण्याचें सामर्थ्य टिकण्यास असे रिझर्व्ह नफ्यांतून काढणें इष्ट असतें, ह्या गोष्टींवरहि सेठ कस्तुरभाई ह्यांनी जोर दिला

कामगारांच्या पगारावरील जप्तीस मनाई

हिंदुस्थानातील मजुरांच्या परिस्थितीसंबंधानें चौकशी करून ती सुधारण्याविषयी सूचना करण्याकरिता ब्रिटिश कॉमन्स सभेचे माजी अध्यक्ष, मि. विहटले, ह्याच्या अध्यक्षतेसाली १९२९ साली एक रॉयल कमिशन नेमण्यात आलें होतें नोकरांच्या व मजुरांच्या

रांच्या पगारावर जप्ती आणणें सोपें असल्याने सावकार कर्जे देण्यास मार्गेंपुढें पहात नाहींत व त्यामुळे कामगारहि आपल्या ऐपतीबाहेर कर्जे काढतात, असें कमिशनला आढळून आलें. सावकारास भरपूर तारण मिळून सरकारी खाती, रेलवेज व कारखान्याचे मालक ह्यांचे मार्फत त्यास कर्जाची वसुली करता येई ३०० रुपयापेक्षा कमी मासिक प्राप्ती असणाराच्या पगारावर जप्ती आणतां येऊं नये, अशा अर्थाची कमिशनने शिफरस केली हिंदुस्थान सरकारने ह्या संघातील तत्त्व मान्य केलें, परंतु जप्तीची माफी १०० रुपये पगार मिळणारापुरतीच मर्यादित करून त्याप्रमाणें मध्यवर्ती कायदेमंडळात त्यांनी बिल आणलें तें मजूर झालें आहे. सरकारी, रेल्वेच्या व स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या नोकराचे पगारापैकी पहिल्या १०० रुपयावर आता जप्ती आणता येणार नाहीं. त्यापेक्षा मोठा पगार असेल, तर ह्या जास्त रकमेपैकी रकम जप्त करता येईल अशा रीतीने त्या पगाराचे तारण सावकारास ह्यापुढें मिळणें पगार असल्याने, त्यास कर्जे मिळणें कठीण होईल कामगारांच्या कर्जाजारीपणास त्यामुळे आळा बसेल, परंतु त्याबरोबरच त्याची बाजारातील पत कमी झाल्यामुळे त्यास अडचण सोसावी लागेल, हें उघड आहे

स्थानिक स्वराज्याची पुच्छप्रगति

मुंबई इलाख्यातील, (सिव घळून) म्युनिसिपालिटीच्या कारभारासंबंधीचा १९३५-३६ सालविषयक अहवाल नुकताच प्रसिद्ध झाला आहे, त्यात दर्शित केलेल्या निराशामय परिस्थितीचा परिचय करून देणें आवश्यक आहे म्युनिसिपल कारभाराचे बाबतीत, इलाख्याचे विशेषत. मध्यभागात, गेल्या दहा वर्षांत काहींच प्रगति झालेली नाहीं, असें सदरहू अहवालात नमूद करण्यात आलेलें आहे. कामाचा निकाल लावण्यात दिरगाई, अधिकाऱ्यांच्या कारभारात ढवळाढवळ करण्याची सभासदाची प्रवृत्ति, इत्यादि कारणांमुळे म्युनिसिपल सस्थांचे कार्यात अडथळा उत्पन्न होतो लोकांनी निवडलेल्या प्रतिनिधींनी धोरण आखून देणें केव्हाहि रास्तच आहे, परंतु संस्थांचे अधिकारी त्याचा बजावणी करीत असता, बहुमतवाल्या पक्षाच्या सभासदांनी त्यात व्यत्यय आणणें इष्ट नाहीं. म्युनिसिपल अधिकाऱ्यास, कोणाचीहि भीडभाड न बाळगता कायद्याप्रमाणें व नियमाप्रमाणें व्यवस्थित काम करण्यास मोकळीक मिळणें आवश्यक आहे, ती तशी स्थानिक स्वराज्य सस्थांतून मिळत नाहीं आणि त्यामुळे त्याचा कारभार शिस्तानें चालू शकत नाहीं. सर्वसाधारणपणें, मुंबई इलाख्यातील सर्वच म्युनिसिपालिटींतून अशी परिस्थिति आहे, तथापि त्यातल्या त्यांत मध्यभागातील म्युनिसिपालिटीत जास्तच सावळागोधळ आढळतो, ही गोष्ट अभिनंदनीय सास नाहीं. म्युनिसिपल कारभाराचे बाबतीत सुधारणा होणें असल्यास, नागरिकांनी व त्यांच्या प्रतिनिधींनी आपल्यावरील जबाबदारी ओळखण्यास शिकलें पाहिजे. वैयक्तिक हित साधण्याकरिता निवडून घेण्याची सटपट करण्याची लोकामधील प्रवृत्ति नाहींशी होऊन, व्यापक ध्येयाकरिता झटण्याची त्यांस सवय लागली पाहिजे.

नोकरी पाहिजे ना?

अत्यंत माफक फॉट मोटार ड्रायव्हिंग व संपूर्ण डुरुस्ती शिका लायसेन्सची हमी दिली जाते ८२ आण्याची फी तिकिटें पाठवून माहितीपत्रक मागवा.

लक्ष्मी मोटार स्कूल.—७७७ रविवार, पुणे १

ब्रिटिश चित्रपटांचा आर्थिक चित्रपट

(ग्रेट ब्रिटनमधील चित्रपटांच्या घंघ्याची आर्थिक पहाणी लढन येथे प्रसिद्ध होणाऱ्या प्रसिद्ध 'एकॉनॉमिस्ट' नामक साप्ताहिकात केलेली आहे. ह्या पत्राने आपल्या लेखात ब्रिटिश चित्रपटांच्या घंघ्याविषयी आर्थिक महत्त्वाची माहिती दिली आहे, ही महाराष्ट्रातील चित्रपट मंडळ्या आणि सिनेमागृहांचे चालक ह्यांस उपयुक्त होण्यासारखी आहे तिच्यामधल्या विशेष उद्बोधक बाबी आम्ही खाली उतरून घेतल्या आहेत, त्याकडे महाराष्ट्रातील चित्रपटांच्या घंघ्यांशी सबंध असलेल्या मंडळींचे लक्ष जाईल अशी आम्हास आशा आहे)

ब्रिटिश चित्रपटांचा पसार

ग्रेट ब्रिटनमध्ये दर आठवड्यास ३०,००० करार होऊन त्या अन्वये २०,००० मैल लांबीचे चित्रपट सिनेमागृहात दाखल होतात हे चित्रपट ४,५०० सिनेमागृहात २ कोटी लोकांची हरमणूक करतात

अमेरिकन चित्रपटांचा उत्पादन खर्च

प्रसिद्ध प्रमुख अमेरिकन फिल्म कंपन्यास प्रत्येक चित्रपटामागे सरासरीने १० लक्ष रुपये खर्च येतो. दुय्यम कंपन्यांचा उत्पादन खर्च सुमारे २.५ लक्ष होतो

चित्रपटांबद्दल इंग्लंड अमेरिकेस काय देते ?

अमेरिकन चित्रपट दाखवण्याच्या हक्काबद्दल ब्रिटिश सिनेमागृहाच्या चालकांस दरवर्षी सुमारे ९ कोटी रुपये अमेरिकेस द्यावे लागतात

चित्रपट-शालांचा अमेरिकेत खर्च

प्रतिवर्षी अमेरिकेत तयार होणाऱ्या चित्रपटांचा एकूण खर्च २६ कोटी रुपये होतो.

इंग्लंड चित्रपटांबाबत किती खर्च करते ?

गेल्या वर्षी ग्रेटब्रिटनमध्ये तयार झालेल्या चित्रपटांस एकूण ५४ कोटी रुपये खर्च आला.

अमेरिकेत ब्रिटिश चित्रपटांस स्थान नाही

ब्रिटिश चित्रपट दाखवण्याबद्दल इंग्लंडला अमेरिकेडून काहीच माती होत नाही, म्हणजे त्या चित्रपटांची अमेरिकेत डाळ शिजत नाही

चित्रपट मंडळ्यांचे स्वतःचे एजंट

ग्रेट ब्रिटनमध्ये दाखवले जाणारे बहुतेक अमेरिकन चित्रपट हॉलीवुडमध्ये श्रीमान व प्रबळ कंपन्यांनी बनवलेले असतात. ह्या मंडळ्यांचे स्वतःचे स्टूडिओ असतात एवढेच नव्हे तर चित्रपट दाखवण्याचे करार त्या स्वतःच्या एजंटाने मार्फत करतात. ह्यामुळे सदरहु व्यवहारातली दखली ब्रिटिश लोकांस मिळत नाही. दुय्यम प्रतीच्या अमेरिकन मंडळ्यांचीच काय ती एजन्सी त्यांच्या वाढ्यास येते आणि तीपासून होणारी मिळकत अत्यंत अल्प असते.

नट-नटी व कथानके

मोठ्या मंडळ्या सुप्रसिद्ध नट व नटी अडकावून ठेवतात आणि दुसऱ्या, तिसऱ्या प्रतीच्या नट-नटींवर आणि सामान्य कथानकांवर त्यास काम भागवावे लागतात. ग्रेट ब्रिटनमध्ये चित्रपट भाड्याने देण्याचे काम ब्रिटिश लोकांस मिळते, ते ह्याच दुय्यम दर्जाच्या मंडळ्यांचे होय

चित्रपट दाखवणाराचा जमा खर्च

चित्रपट दाखवणाराचा मामुली खर्च कायम असतो आणि प्रत्येक चित्रपटाचे भाडे द्यावे लागते त्या रकमेचाच दर वेळी फरक पडतो. चित्रपटाचे द्यावे लागणारे भाडे ही खर्चातली महत्त्वाची बाब असते आणि तिच्याकडेच काळजीपूर्वक व काटेकोरपणाने लक्ष पुरवावे लागते ह्यासंबंधातला जमाखर्च एक उदाहरण घेऊन दाखवता येईल गाबो, शॅल टॅपल किंवा क्लार्क गेबल ह्यांपैकी कोणाचे काम असलेला चित्रपट दाखवला असता ५० टक्क्यांनी तिकिटविक्रीचे उत्पन्न वाढेल असा अंदाज असल्यास त्याप्रमाणे भाड्याची रकम निश्चित करावी लागेल समजा, एखाद्या सिनेमागृहात दर आठवड्यास तिकिट्यांचे निवळ उत्पन्न १,००० रुपये होतं आणि कायमचा मामुली खर्च ४०० रुपये येतो चित्रपटाचे आठवड्याचे भाडे ४०० रुपये पडतं असे मानल्यास मालकास २०० रुपये नफा रहातो. एखादा नाणावलेला चित्रपट दाखवला असता आपणास नेहमीपेक्षा दीडपट म्हणजे आठवड्याच १,५०० रुपये उत्पन्न होईल असे वाटून दर्शकाने १,००० रुपये भाड्याकरिता द्यावयाचे ठरवल्यास त्यास निवळ नफा नेहमीच्या मानाने अधिक न होता कमी राहिल असे झाले तरीहि चित्रपट दाखवणारा सदरहु प्रकारचा व्यवहार करील, ह्याला दोन कारणे आहेत. एक तर, उत्कृष्ट बोलपट दाखवण्यावर त्याच्या आश्रयदात्याची गिऱ्हाइकी अवलंबून असेल, आणि दुसरें, चांगले चित्रपट भाड्याने देणाऱ्या धंद्याच्याशी स्नेहाचे संबंध राखणे त्यास आवश्यक वाटत असेल

उन्हाळ्याकरिता

सिल्क कोट वापरा

महिंद्रकर बदर्स यांचेकडे तयार अगर करून मिळतील.

बंबाचे माडीवर]

बुधवार चौक, पुणे.

हिंदुस्थानांत चांगल्या घोड्यांची पैदास

हिंदुस्थानात होणाऱ्या घोड्यांच्या शर्यतीवर दरसाल ४२ लक्ष रुपयांची बाक्षिस लावण्यात येतात, त्यापैकी फक्त २ लक्ष रुपये हिंदी निपजेच्या घोड्यांचे वांटणीस येतात. शर्यतीमध्ये पळणाऱ्या घोड्यांपैकी शेकडा ९० घोडे विदेशी असतात पन्नास वर्षांपूर्वी दक्षिण आफ्रिकेतहि अशीच परिस्थिति होती, परंतु तेथील शर्यतीच्या घोड्यांपैकी शेकडा १५ देशील आता विदेशी नसतात स्वदेशातील घोड्यांची निपज चांगली व्हावी, ह्याकरिता निरनिराळ्या १४ राष्ट्रांत खास प्रयत्न चालू आहेत आज हिंदुस्थानात सुमारे २२३ लक्ष घोडे आहेत विलायती घोड्यांवर आयात पट्टी बसवावी, अशा अर्थाचा ठराव १९३४ साली कौन्सिल ऑफ स्टेटमध्ये सर फिरोज सेटना ह्यानीं आणला होता व त्याबाबत चौकशी करून योजना करण्याचें सरकारनें आश्वासन दिलें होतें तथापि, त्या बाबतीत अद्याप कांहींच करण्यात आलेलें नाहीं हिंदुस्थानांत चांगल्या जातीच्या घोड्यांची पैदास वाढविण्याचे प्रयत्न करण्याकरिता मुंबई येथें नुकतीच एक संस्था स्थापन करण्यात आली आहे.

परदेशी तज्ञांची आयात

जानेवारी १९३६ ते डिसेंबर १९३६ अखेर हिंदुस्थान सरकारच्या बोलावण्यावरून हिंदुस्थानात आलेल्या विदेशी तज्ञांवर खालीलप्रमाणें खर्च करण्यात आलाः—

तज्ञ व त्यांचे काम	खर्च रु.
मध्यवर्ती सरकार व प्रांतिक सरकार ह्यामधील उत्पन्नाच्या वाटणीसंबंधी चौकशी करून अहवाल सादर करण्याकरिता बोलावलेला एक तज्ञ:	१२,०००
दोन शैक्षणिक तज्ञ.	३९,६००
रेल्वे चौकशी कमिटीचे तीन सभासदः	२,२५,०००
ब्रॉडकास्टिंगसंबंधातील तज्ञ.	७,०००
“ इंपीरियल कौन्सिल व ऑग्निकल्चरल रिसर्च ” च्या शास्त्रीय सशोधनाचा आढावा घेऊन सल्ला देण्याकरिता आणलेले दोन तज्ञ.	८०,०००

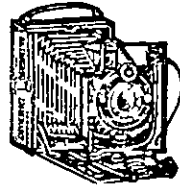
म्हैसूर संस्थानांत कागदाच्या कारखान्याची स्थापना

भद्रावती (म्हैसूर) येथे “ म्हैसूर पेपर मिल्स ” च्या पायाचा दगड बसविण्याचा समारंभ म्हैसूरच्या महाराजाचे हस्ते ता. १ एप्रिल रोजी पार पडला सदरहु कारखान्यात १९३८ चे सुवातीस कागद तयार होऊ लागेल व दरसाल ४३ हजार टन कागदाचे उत्पादन होऊ शकेल म्हैसूर सरकारनें, कारखाना चालविणाऱ्या कंपनीचे ३६ भाडवळ खरेदी केलें आहे, जमीन मोफत दिली आहे, १२ रु टन ह्या भावानें कारखान्यास दरसाल १४ हजार टन बाबू पुरविण्याचें अगावर घेतलें आहे व दिवसा आणि रात्री अनुक्रमे ६६ पै व ४६ पै यूनिट ह्या अत्यंत माफक दरानें वीज पुरविण्याचें ठरविलें आहे कारखान्यात तयार झालेला कागद समाधानकारक व किंमतीत योग्य असल्यास संस्थानास लागणारा सर्व कागद “ म्हैसूर पेपर मिल्स ” कडूनच घेण्यात येईल

पुणे येथील सर्वात जुनी व वेळेवर कामे करणारी
टेलरिंग फर्म
पाटसकर आणि कंपनी
 ४८ निहाल पेठ, पुणे शहर
 सर्व प्रकारचे देशी व विलायती कापडाचे व तयार कपड्यांचे व्यापारी
 आमचेकडे—स्त्रिया, पुरुष व मुलें यांचे सर्व प्रकारचे फॅशनेबल कपडे ऑर्डरप्रमाणें नेमिलेल्या वेळी तयार करून मिळतील परीं येऊन मेसरमेंट घेतलें जाईल व कपडे घरपोच मिळतील

मुंबई सरकारनें प्रथम मान्य केलेले, कोल्हापूर सरकारचे आश्रयाखालील
जाधव कॉलेज ऑफ टेलरिंग अँड कटिंग
 माहिती मागवा] व [नावें नोंदवा
 ४९७ बुधवार पुर्ण सिटी

“ व्हीट ब्लासम ” म्हणजे गव्हाचे पोहे
 ह्या सारखें सात्त्विक आणि कसदार स्नाय दुसरें नाहीं पुढ्याची किंमत [मापी २ शेर] ८८ आणे नमुन्यासाठी पात्रणे दोन आण्याचीं तिकिटें पाठवावीं
 कारखानदार — मास्कर पांडुरंग सहस्रबुद्धे,
 ७५३ सदाशिव पंथ, पुणे
 मिळण्याचीं ठिकाणें
 पुळें—सहस्रबुद्धे ब्रदर्स
 इंदोर—हॉटेल आय विहजीट
 अमळनेर—बन्हाणपूरकर (कमिटीच्या बागेसमोर)
 नागपूर—चैद्य ब्रदर्स, ओल्ड स्टेशन रोड
 नाशिक—एस आर बेले

फोल्डिंग व बॉक्स कॅमेरा

 सामर्थ्यवान लेन्स बसविलेला ह्या कॅमेऱ्यानें नवशिक्ष्यास सुद्धा फिल्मवर उत्कृष्ट फोटो घेता येतात बेकार रोज ५ रु मिळवू शकतात फिल्म कार्ड, फ्रेम, रसायनें, कॅमेरा कसा वापरावा हें सांगणारें पुस्तक मोफत
 फोल्डिंग कॅमेरा, रु. ५ बॉक्स कॅमेरा न २, रु २-१२ न. १ रु ३-१२ फॅडिंग व पोस्टेज वेगळें
 Dutt & Co (12)
 15/-, Jay Mitra Street,
 P O. HATKOLA (Calcutta)

FOR
SAFETY, ECONOMY
 AND
DURABILITY
 Consult
V. G. & Sons
 ELECTRICAL and RADIO ENGINEERS
 AND
 LICENSED ELECTRICAL CONTRACTORS
 Laxmi Road, Ganapati Chowk, POONA.

स्पर्धेस आळा घालण्याची दुकानदारांची योजना

कोणत्याही जिनसाची दुकाने गिऱ्हाइकाच्या सल्लेच्या मानाने ज्यास्त झाली म्हणजे दुकानदारांमध्ये एकमेकांत स्पर्धा सुरू होऊन घ्याचा चुयडा होतो, ही गोष्ट आतां नित्य परिचयाची झाली आहे. गिऱ्हाइकाचा अर्थातच त्यामुळे फायदा होतो, परंतु दुकाने मात्र नुकसानीत येतात. विशिष्ट मालाची विक्री करणारीनी सघटन करून, नवीन दुकाने उघडणारास घाउक दराने माल मिळणे अवघड करणे हा आत्मसंरक्षणाचा मार्ग अवलंबित्यास स्पर्धा नाहीशी करता येणे शक्य आहे. लिऱ्हरपूल येथील मेवामिठाईची किरकोळीने विक्री करणाऱ्या दुकानदारांचे ह्या बाबत प्रयत्न चालू आहेत. सुमारे १,००० दुकानदारांनी सहकार्याने योजना आसली आहे, ती अन्वये शहरांतील दोन दुकानांमध्ये निदान ४५० फूट अंतर असले पाहिजे आणि शहराच्या मध्यविंदूपासून चार मैलाबाहेरील क्षेत्रात ८०० फुटांमध्ये दोन दुकाने येता कामा नयेत. मेवामिठाईचा घाउक दराने पुरवठा करणारीनी ह्या व्यवस्थेस संमति दिलेली आहे. एकाद्याने तिच्याविरुद्ध नवीन दुकान उघडल्यास, त्या दुकानदारास माल मिळणे कठीण जाईल व एकाद्या घाउक व्यापाऱ्याने शिस्त मोडल्यास त्याचेवर हजार दुकानदारांचा बहिष्कार पडेल. लिऱ्हरपूल येथील प्रयोगाकडे सर्वांचे लक्ष वेधून राहिले आहे आणि ह्याच तत्त्वावर ब्रिटिश सरकार एकादी व्यापक योजना आसण्याचा बराच संभव आहे.

पैशाला वाढती मागणी

अलीकडे सैळत्या पैशास वाढती मागणी उत्पन्न होऊन व्याजाचे दर हळु हळु वर जात आहेत, ह्याचें एक लक्षण सरकारी ट्रेझरी बिलावरचें व्याज आता द. सा द शे १ रुपयापर्यंत चढले आहे, ह्यामध्ये सापडते. सरकार दर आठवड्यास १ कोटी रुपयांच्या ट्रेझरी बिलांबाबत टेंडर्स मागवते त्यास लोकांची साप्ताहिक मागणी दर वेळेस ३-४ कोटी रुपयांची येत असे आणि सरकारास जरूर असलेला पैसा द सा द शे ८-१० आपणे दराने मिळत असे गेले काहीं महिने ही स्थिति बदलत आली असून कारखान्याची चलती सुरू झाल्याकारणाने ट्रेझरी बिलांसाठी येणाऱ्या टेंडरची रकम उतरत आली आहे व त्याच मानाने त्यावरील व्याजाचे दर चढणीस लागले आहेत. गेल्या आठवड्यात १ कोटी रुपयांच्या बिलास १ कोटी ११ लक्ष रुपयांची मागणी झाली आणि सरकारास द सा द शे १ रुपया इतका व्याजाचा दर द्यावा लागला.

चिंध्या व हाडांचे तुकडे ह्यांचे महत्त्व

जर्मनीने, कच्च्या व पक्क्या मालाचे बाबतीत स्वयंपूर्ण होण्यासर्धर्षी जाराने सटपट चालविली आहे, आणि त्या संवधात तपशीलवार नियम करण्यात आले आहेत. वाया जाणाऱ्या चिंध्या, हाडके, धातूचे तुकडे, इत्यादींचे वर्गीकरण केलेले असून प्रत्येक घरातून वाया जाणाऱ्या ह्या जिनसा गोळा करण्याकरिता स्वयंसेवकांच्या नेमणुका करण्यात आल्या आहेत आणि येठानिहाय कमिच्यामार्फत हे काम व्हावयाचें आहे. शाळातील विद्यार्थी व विद्यार्थिनी ह्यानींही ह्या कार्यास हातभार लावावयाचा आहे हाडके, तुथपेस्टच्या ट्यूब्स, टिनच्या डब्या, स्वयंपाकघरातील केरकचऱ्यामधील उपयुक्त जिनसा, इत्यादि जमा करण्याचें काम वेगवेगळ्या लोकांत विभागून दिलेले आहे.

S. B. JOSHI & Co.

ENGINEERS & CONTRACTORS

41 A, Bruce Street,
Bombay

716 Sadashiv Peth,
Poona City

पायोनियर डाइंग हाऊस पुणे,

रंगीत कापडाचे व चिटाचे व्यापारी

एरोपाक मिटींग, सडीकाम, पक्क्या रंगाचे छापकामाचा व रंगविण्याचा कारखाना.

भिकारदास मारुतीरोड, 'दातेवाडी' ६२५ सदाशिव पेठ.

वास्तुशास्त्रज्ञ व घरमालक

आमचा इमारतीच्या बांधकामाचा चुना शिफारसपूर्वक व अगत्याने वापरतात.

“ गिलाव्याचा चुना हा तर आमचे चुन्याचे ध्यातील विशेष होय ”

भाऊ गंगाधर साठे,

बिल्डिंग कॉन्ट्रक्टर व मळलेल्या चुन्याचे व्यापारी,
५१२ सदाशिव, चिमण्या गणपती चौक, पुणे २

जनानी व मर्दानी कापड

मिळण्याचें

खात्रीलायक एकच ठिकाण

माधव सोमण ब्रदर्स,

लक्ष्मीरोड, पुणे. २

सुबई सरकारचे सर्जन जनरल साहेबांनी भेट दिलेली
डॉ. काळे यांचे पुना लेप्रसी क्लिनिक
म्हणजेच महारोग, पादरे कोड व इतर सर्व प्रकारचे चम-
विकारावरील उपचारांचे विश्वसनीय ठिकाण
डिपसे आश्रम,
पुणे नं ४
डॉक्टर काळे,
लेप्रसी स्पेशॅलिस्ट

UNEMPLOYMENT
NO MORE

अखिल हिंदुस्थानांत पहिल्या

प्रतीचें सरकारमान्य

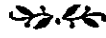
झारापकर टेलरिंग

कॉलेज

आप्पा बळवत चौक, पुणे २

[माहितीपत्रक मागवा]

उत्कृष्ट स्वदेशी मिठाची पैदास

शुद्ध व चांगळ मीठ हिंदुस्थानच्या मिठागरात पिकणेच अशक्य आहे, अशी काही वर्षांपूर्वी लोकांची समजूत होती. हिंदुस्थान सरकारच्या व्यापार मंत्र्यांनी हि लोजिस्लेटिव्ह असंबंधीत काही वर्षांपूर्वी श्री. न चिं. केळकराचे प्रश्नास असलेच उत्तर दिले होते परंतु योगायोग असा की, त्याच सुमारास हिंदुस्थान-सरकारच्या काही अविकान्याच्या प्रोत्साहनाने व त्यांनी पसंत केलेले केमिस्ट श्री. र व जोगळेकर, एम एससी. ह्यांच्या यशस्वी प्रयत्नांने मुंबईचे मिठाचे कारखानदार खा. ब. भिवंडीवाला आणि कंपनी यांनी विलायतीच्या तोडीचे शुद्ध सफेत बारीक मीठ बनविण्यास छोट्या प्रमाणावर सुरुवात केली अशा प्रकारचे मीठ नैसर्गिक रीतीने हिंदुस्थानांत बनविण्याचा हा पहिलाच प्रयत्न आहे ओखा येथे असे मीठ बनविणे शक्य आहे परंतु ओखा हे संस्थानी हद्दीत असल्यामुळे फलकत्ता सोडून ब्रिटिश हद्दीत इतर ठिकाणी हे मीठ पाठविण्यास ब्रिटिश सरकारची मनाई आहे. खाराघोडा येथेहि असे मीठ पिकते, परंतु तेथील कुति नैसर्गिक नाही. आपण घरी पाढरें मीठ तयार करतो त्याप्रमाणेच तेथे पाण्यांत वाईट मीठ घालून व त्यांत काही प्रमाणात सोडा मिसळून ते पाणी गोणपाटातून छानतात व विस्तव वर काहिलीत उकळून मीठ तयार करतात भिवंडीवाल्याचे कारखान्यात इतर काळ्या मिठाप्रमाणे हे मीठ सूर्याच्या उष्णतेने व समुद्राच्या तुफान वाऱ्याच्या सहाय्याने तयार होतें व म्हणूनच त्यांनी ह्याला "सोडर टेबल सॉल्ट" हे नाव दिले आहे.

'टेबल सॉल्ट' म्हणजे जेवताना वापरण्याचे मीठ प्रथम वर्षी हे मीठ एक पौंड कार्डबोर्डच्या पुड्यांतून विक्रीस ठेविले होते परंतु ह्या प्रकारच्या पुड्याचा उपयोग फक्त युरोपियन किंवा तत्सम लोकच करतात व ते तर भिवंडीवाल्याचे नाव पुड्यावर पहिल्याबरोबर हिंदी मीठ म्हणून नाकें मुरडू लागले, त्यामुळे ह्याच सप फारसा ह्याला नाही. लष्करी खात्याने ब्रिटिश सैनिकाकरिता व सर्व सरकारी लष्करी डेअरी फार्म्सकरिता हे मीठ पसंत करून १९३३-३४ सालाचे कॅटॅगट भिवंडीवाल्यांना दिल्यापासून मात्र बाजारात ह्याला मागणी चांगली येऊ लागली आहे. १९३४ सालापासून भिवंडीवाल्यांनी सर्रास सर्वांना हेंच मीठ स्वयंपाकात, लोणच्यात व जेवतांना वापरता यावे म्हणून, बाजारात दोन व एक मणी (आत माजरपाटाची खोळ असलेल्या) पोत्या विक्री करिता ठेविले आहे. "सोडर टेबल सॉल्ट" चा एक पौंडी विलायती व त्यासारखा पुडा बाजारात फिरकोळ २ ते २½ आण्यांपर्यंत विकला जातो व हे साखरेसारखे १ ते १½ आणा पौंडाप्रमाणे तोलून देणे परवडते. कारण ह्याला पॅकिंगचा वगैरे खर्च फार नाही बाजारात मिळणाऱ्या काळ्या मिठापेक्षा ही किंमत जास्त आहे खरी परंतु ती परिणामी जास्त नाही. कारण इतर काळ्या मिठात १५ ते २० टके खाण्याला अयोग्य असे पदार्थ असतात, ते ह्यात नसल्यामुळे हे जास्त खारट आहे व म्हणून कमी दुरते. शिवाय ह्याला दळणाचा खर्च नाही व पावसाळ्यात पाणी सुटण्याचीहि भीति नाही. हे मीठ साखरेप्रमाणे तोलून दिले जाते बाजारात बहुतेक ठिकाणी मीठ मापून देतात व मापी मण वजनीपेक्षां केव्हाहि कमी भरतो. काही मिठाचे बाबतीत तर तो तीन चतुर्थांशहि भरत नाही. ह्या सर्व गोष्टींचा

विचार केला पाहिजे पुष्कळ लोक पानात वाढण्याकरिता म्हणून पाढरें मीठ घरी तयार करतात. ते तयार करण्याच्या खर्चाचा विचार करिता हे मीठ खात्रीने स्वस्तच पडेल. लोणच्यात हे मीठ वापरल्यास लोणचे काळे पडत नाही

काळे मीठ आमच्या इतके परिचयाचे झाले आहे की ते पाहिल्यावर त्यात किती वाईट गोष्टी असतील हा विचार आमच्या मनाला शिवतहि नाही परंतु हिंदुस्थान-शिवाय इतर कोठल्याहि देशात आपण वापरतो असले मीठ फक्त खत म्हणून, मासळी सुकविण्यासाठी किंवा इतर काही धंद्यांना उपयागी म्हणूनच केवळ वापरतात खावयास कधीच वापरीत नहीत. आपण स्वयंपाकात वापरण्याचे सर्व जिन्नस साफ करून वापरतो, परंतु मीठ ही चीज अशी आहे की, ती कशीहि असली तरी आपणास चालने इतके दिवस चांगले शुद्ध मीठ देशांत तयार होत नव्हते, परंतु आता ती हि सव्व राहिलेली नाही म्हणून लोकांनी हे मीठ सर्रास वापरून ह्या नवीन स्वदेशी धंद्याला प्रोत्साहन यावे अशी आमची आग्रहाची मूचना आहे

खरा "सुवर्ण" महोत्सव

दक्षिण आफ्रिकेतील जोहान्सबर्ग शहर स्थापन होऊन गेल्या सप्टेंबरांत पन्नास वर्षे पूर्ण झाली ह्या स्थापनेचा सुवर्ण महोत्सव हा अलंकारिक नसून शब्दशः सोन्याच्या घातूचा महोत्सव होय १८८६ साली प्रेसिडेंट क्रूगर ह्यांनी सोन्याच्या खाणीत कै.म करणाऱ्या पन्नास लोकांच्या वस्तीस स्वतंत्र गांवाचे हक्क अर्पण केले आज तेथील खाणीमध्ये ३२,००० गोरे व २,६६,००० कुष्णवर्णीय मजूर काम करीत आहेत. दहा हजार फूट खोळ खाणीत काम चालू असून अत्यंत कार्यक्षम अशी यंत्रे तेथे वापरात आहेत. १८८७ ते १९३२ ह्या सालाच्या दरम्यानचे मुदतीमध्ये सुमारे २७० कोटी रुपयांचे भांडवल खाणीच्या धंद्यात घातले गेले असून सुमारे ३०० कोटी रुपयाइतके दिव्दिदद त्यावर वांटण्यात आले आहे. हा धंदा इतका भरभराटला की त्यापासून प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष रीतीने मिळणारे कराचे उत्पन्न सरकारच्या एकूण उत्पन्नाच्या निम्म्या इतके होऊ लागले. ग्रेट-ब्रिटन व त्याच्या पाठोपाठ इतर राष्ट्रे ह्यांनी आपल्या चलनाचा सुवर्णाचा आधार काढून टाकला आणि कागदाचे चलन = त्यावर छापलेल्या रकमेचे सोने, हे जुने कोष्टक अर्थशून्य बनले तरीहि जगामध्ये सोन्यास असलेला मान व म्हत्त्व ही कमी झालेली नाहीत. राष्ट्रे व मध्यवर्ती बँका सुवर्णसंचय सारखा करीतच आहेत दर आठवड्यास दक्षिण आफ्रिकेतून दोन-तीन कोटी रुपये किंमतीचे सोने लंडनला जात आहे आणि तेथून ते बँकांच्या व इतर संचयामध्ये गडप होत आहे हिंदुस्थानातून होणारी साप्ताहिक सुवर्णनिर्गत तिकडचीच वाट धरत दक्षिण आफ्रिकेच्या खाणीमधील सोन्यापासून तेथील लोकांची कमाई व संपत्तीचा संचय ही वाढत आहेत हिंदुस्थानातून बाहेर जाणारे सोने सचित संपत्तीस ओहोटी लागल्याचे चिन्ह आहे.

व्यापारी-उद्दमी लोकांस

—अपूर्व संधि—

पुणे औद्योगिक दर्शन १९३७

सहकारी चळवळ

पश्चिम खानदेश जिल्हा को-ऑपरेटिव्ह इन्स्टिट्यूट, घुळें सहकारी संस्थांमार्फत ता. डे. अॅप्रि. असोसिएशनकडून शेतीची सुधारणा कोणत्या रितीने घडवून आणता येईल व त्याबाबत कोणते परिणामकारक उपाय योजिले पाहिजेत, हे ठरविण्याकरिता शेतीखातें व सहकारीखातें ह्याची एक संयुक्त परिषद घुळें येथे बॉम्बे टॉकिजचे थिएटरात शेतीखात्याचे डे. डायरेक्टर, श्री. के. व्ही. जोशीसाहेब, ह्यांचे अध्यक्षतेखाली रविवार ता. ७ मार्च, १९३७ रोजी भरविण्यांत आली.

सभेत, शेतीची सुधारणा कशी घडवून आणता येईल व त्याकरिता कोणते उपाय योजिले पाहिजेत ह्याखेरीज खालील विषयावरहि चर्चा करण्यांत आली व निर्णय घेण्यांत आले.

- (१) सहकारी संस्थांचे मार्फत खेड्याची सुधारणा.
- (२) पतीव्यतिरिक्त सहकारी संस्था व त्याची वाढ
- (३) कॅटल बीडींग व डेअरी सोसायटीच्या स्थापना
- (४) विणकर सोसायटीच्या सुधारणा

शेवटी, अध्यक्षाने समारोपावासल अत्यंत कळकळीचे भाषण केले शेती खातें व सहकारी खातें जरी वेगवेगळी असली तरी दोन्ही खात्यांचे ध्येय एकच आहे. तेव्हां परस्परांनी परस्परांशी सहकार्य करावे व प्रथम शेतीची सुधारणा घडवून आणून आपली आर्थिक उन्नति करून घ्यावी असा अध्यक्षाने भाषणाचा आशय होता

इन्स्टिट्यूटचे चेअरमन, श्री. दामोदर गणपतराव पाटील, यानी मे. जोशीसाहेब, मे प्रभुसाहेब ह्यांचे व सर्व उपस्थित सहकारी बंधूंचे आभार मानून, सभेत झालेल्या निर्णयाप्रमाणे प्रत्येकाने झटावें व शेतकरी सुखी तर जग सुखी ह्याची सत्यता शेतकरी समाजास पटवून देऊन शेतकऱ्यास सुखी करावे असे सांगितले

रिफ्रेशर्स ट्रेनिंग क्लास, अहमदनगर

अहमदनगर येथील प्रॉ. को. ऑपरेटिव्ह इन्स्टिट्यूटच्या शाखेच्या विद्यमाने नगर येथे सहकारी सोसायटीच्या सेक्रेटरी लोकांना व फील्डमनना शिक्षण देण्यासाठी एक रिफ्रेशर्स ट्रेनिंग क्लास ता. १८ ते २१ मार्च १९३७ अखेर भरविण्यांत आला होता.

ह्या क्लासला सुमारे ६० लोक सतत चार दिवस हजर होते व त्यांनी सुमारे २० उपयुक्त विषयांची माहिती घेतली कोंब ह्याची जोपासना व खेड्यामधील दवाखाना ह्या दोन विषयास विशेष प्राधान्य देण्यांत आले होते व त्यावर श्री. आल्बर्ट विसोझा व श्री. ग. कृ. प्रधान ह्यांची सप्रयोग व्याख्याने झाली. क्लास आटोपल्यानंतर श्री. प्रधान ह्यांचे अध्यक्षतेखाली सेक्रेटरींचे वार्षिक संमेलन भरविण्यांत आले अशा रितीने, हा क्लास अत्यंत यशस्वी झाला

— पुणे औद्योगिक प्रदर्शनातील बोलपट-नाटकगृह या प्रदर्शनामध्ये ता. २४-३-३७ पासून बोलपट-नाटक-गृह सुरू झाले या नाटकगृहांत मोशन पिक्चर सोसायटीकडून आलेले शिक्षण, शेती, उद्योगधंदे, भूगोल, आरोग्य इत्यादि विषयांवरील बोलते चित्रपट दाखविण्यांत येत असतात. याशिवाय, आरोग्य महत्वाचे आरोग्यविषयक चित्रपट दाखविण्याची व्यवस्था केलेली आहे.

नागपूर प्रीमिअर को-ऑपरेटिव्ह हाउसिंग सोसायटी, लिमिटेड.

टिळक पुतळयाजवळ, नागपूर सिटी

	रुपये
अधिकृत भाडवळ	१,००,०००
जमा असलेले भाडवळ	८०,६००
रिझर्व्ह फंड	२,७८७
इतर फंड	८९४
मुदतबंद ठेवी	१,६३,०५६
सेविंग्स बँक ठेवी	५,०१९
मेंबरांकडून येणें असलेलें कर्ज	२,६८,९९०
सरकारी रोखे व तत्समान रोख्यात	
गुंतविलेली एकूण रकम	४१,४९४

सोसायटी जास्त कमी मुदतीच्या ठेवी स्वीकारते ठेवीची रकम पूर्ण सुरक्षित शेअर्स वित्त मिळतात आतांपर्यंत डिव्हिडंड पांच टक्क्याहून केव्हाही कमी दिले गेले नाही सोसायटी आपल्या मेंबराना त्याच्या घराचे तारणावर कर्ज देते

— सोसायटीसंबंधीच्या पूर्ण माहितीसाठी पत्र-व्यवहार करा अगर समक्ष भेटा

जॉइंट ऑनररी सेक्रेटरीज

दि साऊंड बँकिंग कॉर्पोरेशन लि.

[स्थापना सन १९३५]

९३।१ लक्ष्मीरोड, पुणे शहर

कामाची वेळ —

दररोज सकाळी १० ते ३, शनिवारी १० ते १

चाळ ठेवी द सा द शें २ टक्के व्याजाने स्वीकारल्या जातात

सेविंग्स बँक ठेवीवर द सा द शें. ३ टक्के व्याज दिले जाते

मुदतीच्या ठेवी ३ महिन्यापासून ३ वर्षेपर्यंत स्वीकारल्या जातात व्याजाचे दरांबद्दल बँकेकडे चौकशी करावी.

कर्ज: सोने, चांदी सरकारी रोखे, वगैरे तारणावर रकमा दिल्या जातात

मॅनेजिंग एजंट्स

“ WRITE to the Dawn of India Life Insurance Company, Ltd Poona, concerning Pigmy & Monthly Income Deposit Schemes ”

पिक्चर-फिट कपडे मिळण्याचे एकच ठिकाण
टेलर्स रिसबूट ब्रदर्स
सवाशिव पेठ हौदानजीक, पुणे २

निवडक बाजारभाव

सरकारी कर्जरोखे

बक रेट (२८ नोव्हेंबर १९३५ पासून)	३%
५% करमाफ लोन (१९४५-५५) ...	११८-१२
५% (१९३९-४४) लोन ...	१०५-८
४३% लाब मुदत (१९५५-६०) ..	११७-४
५% १९४३	१०६-१०
३३% विनमुदत	९२-११
३३% १९४७-५०	१०५-२
२३% १९४८-५२	९९-४

निमसरकारी रोखे

४% पोर्ट ट्रस्ट (बिगर गॅरंटी व लाब मुदत)	१०७-०
४% मुंबई म्युनिसिपल (लाब मुदत) ..	१०६-८
४% मुंबई सिटी इंप्रूव्हमेंट ट्रस्ट बाँड (७०वर्षे मुदत)	१०६-८
४% म्हैसूर कर्ज (१९५३-६३) ...	११०-८
५% म्हैसूर (१९५५) ...	१२४-०

मडळ्याचे भाग

बँका

बँक ऑफ इंडिया (भाग १०० चा, पैकी ५० रु. भरले व १०% डिव्हिडंड)	१३१-०
बँक ऑफ बडोदा (१०० पैकी ५० रु. भरले व १०% डिव्हिडंड)	१०९-१२
सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया (५० पैकी २५ रु. भरले व ६% डिव्हि.)	३३-१२
इपीरिअल बँक (५०० रु. ह.)	१५१५-०
बरेल्ले बँक (१०० रु व ३३% डिव्हि.)	१३१-८

रेल्वेज

दौंड-बारामती (१०० रु. चा भाग, डिव्हि ४३%)	१०३-०
पाचोरा-जामनेर (१०० रु. चा भाग, डिव्हि ४३%)	१७-०
अहमदाबाद-प्रातज (५०० रु चा भाग, डिव्हि १०, बोनस ६ रु. ४ आ)	९१०-०

वीज

बाँबे ट्रॅम्वे (ऑर्डि. भाग ५० रु डिव्हि १३%)	१५१-४
कराची (१०० रु. चा भाग, डिव्हि ९%)	२७३-१२
पुणे इलेक्ट्रिक (१०० रु चा भाग, डिव्हि. ९%)	२८५-०
टाटा पॉवर (१,००० रु. ऑर्डि. डिव्हि. ५३%)	१४८०-०
टाटा पॉवर (१,००० रु. प्रेफरन्स, डिव्हि ७३%)	१५६५-०

इतर

टाटा आयर्न (१५० रु. प. प्रेफरन्स डिव्हि. ६%)	१९८-१२
टाटा आयर्न (१०० रु. डु. प्रेफरन्स, १७ रु. ८ आ.)	१७८-८
टाटा आयर्न (७५ रु. ऑर्डि रु. ६)	३८१-०
टाटा आयर्न (३० रु. डिफर्ड रु. ७ आ. ८)	१९५०-०

सोने-चांदी

सोने (मिंट) प्रत्येक तोळ्यास	३५-०-३
चांदी (मिंट) प्रत्येक १०० तोळ्यास	५४-११-०

मुंबई इलाख्यांतील सहकारी चळवळींच्या केंद्रस्थानी असलेली

शेतकऱ्यांची प्रांतिक बँक

म्हणजेच

बॉम्बे प्रॉविन्शियल कोऑपरेटिव्ह बँक, लिमिटेड.

(सहकारी कायद्यान्वये नोंदलेली)

स्थापना १९११.

मुख्य कचेरी - अपोलो रस्ता, कोट मुंबई

शाखा

१ बारामती (जि पुणे)	१६ अकलूज (जि. सोलापूर)
२ सातारा („ सातारा)	१७ विरमगांव („ अहमदाबाद)
३ इस्लामपूर („ „)	१८ धुळे („ प. सानदेश)
४ कन्हाड („ „)	१९ दोंडाईचे („ „)
५ तासगांव („ „)	२० शिरपूर („ „)
६ किलोस्करवाडी („ „)	२१ शहादे („ „)
७ शिराळे („ „)	२२ नदुरबार („ „)
८ कोरेगाव („ „)	२३ साकी („ „)
९ वाई („ „)	२४ शिंदखेडे („ „)
१० अहमदनगर („ अहमदनगर)	२५ तळोदे („ „)
११ शेवगांव („ „)	२६ मालेगांव („ नाशिक)
१२ कोपरगाव („ „)	२७ सटाणा („ „)
१३ भिवंडी („ ठाणे)	२८ कळवण („ „)
१४ पालघर („ „)	२९ दोहद („ पंचमहाल)
१५ कल्याण („ „)	३० कालोल („ „)

खेळते भांडवल रु. २००००००० चे वर

या बँकेत मुदतीच्या, चालू व सेव्हिंग बँक ठेवी

स्वीकारल्या जातात

आणि

फक्त नोंदलेल्या सहकारी पतपेढ्यांनाच कर्ज

दिलीं जातात.

शिवाय

इलाख्यांतील बहुतेक सर्व प्रमुख ठिकाणी हुंडीचा व्यवहार केला जातो.

या बँकेत येणारा पैसा, शेतकरी व इतर अल्प उत्पन्नाचे लोक, यांच्या प्रत्यक्षपणे उपयोगी पडतो

पूर्ण माहितीकरिता हेड ऑफिस अगर शाखा-कचेऱ्यांस लिहा.

व्ही. एल. मेहता.
मॅनेजिंग डायरेक्टर.

DECCAN BOOK STALL

Booksellers, Publishers & Subscription Agents
Fergusson College Road, Poona No. 4

- (1) We stock and supply Educational books, General books & Library books
- (2) We supply Government of Bombay and Government of India publications
- (3) We receive Subscriptions to Indian and Foreign periodicals
- (4) We procure any book published anywhere and supply it at publisher's price

The Co-operators' Book Depot.

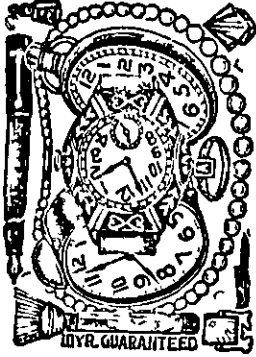
9, BAKEHOUSE LANE,
FORT, BOMBAY.

The Only Book Depot of its Kind in India.

Specialising in

Books on Economics, Co-operation, Banking and Finance, Accountancy and Auditing, Commerce, Business Organisation, Rural Reconstruction and allied Subjects

Books on all Subjects and of all Publishers in India, England and America are readily supplied at the published Prices

फक्त १ रु. १२ आण्यास ३ घड्याळें व १९५ फॅन्सी वक्षिसें

आमच्या मधुर वासाच्या ओटो रोझच्या ७ कुप्या १ रु १२ आण्यास एकदम घेणारास एक सोनेरी मुलाम्याचें डमी रिस्ट वॉच, एक पटा, एक रेल्वे टाईम डमी पॉकेट वॉच, एक सेफ्टी वस्तरा, एक हजामतीचा साबण, एक आरसा, एक फणी, एक पावडरचें पाकीट, क्लिपसकट एक पेन्सिल, एक सिगारेट केस, एक आगपेट्याची डची, एक सिगारेट लाइट, एक हातरूमाल, एक आंगठी, एक कात्री, एक सासळीसकट किल्ल्याची रिंग, एक पेन्सिल स्कू, १२ कॅरेट रोल्ड गोल्ड निफाचें फाउंटनपेन, ५५५ फूट फोक्सचा टॉच (किंवा) मजबूत यंत्रसामुग्याचें व पांच वर्षे गॅरंटीचें एक जर्मन 'ची' टाईम पसि पॅकिंग व पोस्टेज १२ आणे वेगळें

ईस्टर्न ट्रेडिंग कंपनी, पोस्ट बॉक्स नं १२२०४, कलकत्ता (२४)

दि सेंट्रल प्रॉव्हिन्सेस अँड बेरार**प्रॉव्हिन्शल को-ऑपरेटिव्ह बँक, लिमिटेड**

लोकांना आपला पैसा किफायतशीर व्याजाच्या दरानें गुंतविण्याची संधि देत आहे.

वरील बँकेनें तारीख १२ मार्च १९३७ रोजी साजरा केलेल्या आपल्या रौप्यमहोत्सवानिमित्त सदरहु तारखेपासून दशावार्धिक रोखे शेंकडा ७० रु ८ आण्याच्या दरानें विक्रीस काढले आहेत

विक्रीस काढलेले रोखे फक्त ५,००,००० रु च्या दर्शनी किंमतीचे आहेत वरील रकम शेतकऱ्यांची हलाखीची स्थिति दूर करण्यासाठी कर्जाऊ दिली जाणार आहे.

हे रोखे विकत घेण्यात विलकूल सट्टेबाजी नाही. | विशेष माहिती समक्ष भेटीत अथवा पत्रद्वारे

नागपूर शहर,
ता १ मार्च १९३७

जी. ए. भोंसले, बी. कॉम
मॅनेजर, दि सी पी अँड बेरार प्रॉव्हिन्शल को-ऑपरेटिव्ह बँक, लिमिटेड

श्री न गं आपटे, बी एजी, यांच्या देखरेखीखाली
रूरल प्रॉडक्ट्स कंपनीने चांगल्या फळांपासून
केलेले शुद्ध

रस व सरयते

मिळण्याचें मुख्य ठिकाण.—

महाराष्ट्र इंडस्ट्रिअल को. एजन्सी, पुणे १
व सर्व प्रमुख दुकानें

मुखईतः—तांबे आरोग्य भुवन, गिरगांव व कोट

शास्त्रशुद्ध पायावर काम करणारी, महाराष्ट्राची
प्रमुख प्राविहडंट विमा कं

दि हिंदू बेनिफिट सोसायटी लि.

च्या लोकप्रिय

पंच पॉलिसीकरिता प्रचारक पाहिजेत.

माहितीसाठी लिहा.

क्रिंताय विल्डिंग, बुधवार, पुणे.

सेक्रेटरी.